

Trst je spregovoril

Jasen in nedvoumen odgovor deset in deset tisočev tržaškega svobodoljubnega prebivalstva na fašistična izzivanja

Nekaj dni je že poteklo od takrat, ko je Jugoslovanska armada ponosno in samozavestno zapustila tržaško mesto. S solzami v očeh so se poslavljali Tržičani od svoje armade osvoboditeljice, v trdni veri, da bo enkrat tudi na njihovih tleh pravica slavila svoj veliki dan. Kajti reči, ki so se te dni dogajale na tržaških ulicah, so globoko užalile demokratičnost in pravico ljubezni najširših množic, ki so dale v letih osvobodilnega boja dovolj dokazov in doprinesle težke žrtve za obrambo in ustvaritev svobodne in pravične bodočnosti. Se enkrat so se dvignile glave fašističnih nasilnikov — prav tistih, ki so v letih okupacije in še prej, v letih italijanskega fašističnega režima, prizadejali toliko gorja in krivice mirnemu, svobodoljubnemu tržaškemu prebivalstvu, mirnim in svobodoljubnim narodom te izmučene, dolga leta trpinčene zemlje. V teh dneh so Tržičani do kraja doumeli in občutili sramotno igrjo, ki so jim jo hoteli zaigrati tisti, ki jim je očitno demokracija le spretno prikrit plašč za nečastne, sebične cilje. Demokratične množice tržaškega mesta so dne 15. t. m. na spontan in nedoumen način dokazale, da jim svoboda in demokracija nista le dve ceneni puhli frazi. Naj bi bilo to v resen in prepričljiv opomin vsem tistim, ki bi še vnaprej poizkušali kaliti in rušiti enotnost tržaških svobodoljubnih množic ter pod podobo lažne demokracije ponovno postavljati krvavo, z mečem že davno premagano fašistično oblast, s katero je svobodoljubni Trst že davno sklenil račun.

S stisnjenimi zobmi in pestmi so Tržičani vse te dni prenašali izzivanja in nasilja fašističnih plačancev in šovinističnih izzivačev. Discipliniranosti in zavednosti tržaških svobodoljubnih množic se je zahvaliti, da fašističnim izzivačem ni uspelo izvesti spopadov in vojaških intervencij, kakor je bil to njihov namen. Zavedno tržaško delavstvo je do preteklega petka odstranilo še poslednje savojske zastave po mestnih ulicah in razpoldilo tolpe kvesturinov in fašistov. Ko pa je proti popoldnevni istega dne priklopila mera potrepeljivosti do vrha, so na mah oživele osrednje mestne ulice in profi trgu Unità so v osmerostopih prikoralale nepregledne kolone manifestantov z zastavami, transparenti in z godbanji na četu. Niso bile to savojske zastave, niti ne slabo prepleskane fašistične, bile so to italijanske in slovenske s peterokrako zvezdo, zastave Sovjetske zveze in zveznikov, ter pred vsem gozdovi rdečih tržaških in garibaldinskih praporov. Takšnega manifestativnega pohoda Trst pač še nikoli ni doživel, celo takrat ne, ko je vkorakala vanj Jugoslovanska vojska osvoboditeljica.

Živel Tito! Živelo italijansko-slovensko bratstvo!

Množice deset in deset tisočev so se v alle preko Vie Nizza, ustavili jih ni mogla nobena sila, tudi ne sila zavezniške policije. Z veselimi in odločnimi koraki so stopali delavci v modrih delovnih oblekah,

dekleta in žene, stari in mladi. Kdo bi preštel v teh množicah morje napisnih tabel, ki so v pisani besedi govorile in povedale tisto, kar je bilo vsem neskončnim tisočim pri srcu in na ustih. Dol s fašizmom! Dol s fašističnimi izzivači! Živel svobodni avtonomni demokratični Trst! Smrt fašističnim izzivačem! Smrt fašizmu! Živela demokracija! Živel Tito! Živelo italijansko-slovensko bratstvo! Živela Konzulta! Živelo ljudsko sodišče! Iste in podobne napise je bilo opaziti na vseh hišnih vogalih in pročeljih. Poleg teh napisov so množice nosile tudi okrašene Stalinove in Titove slike. Prav takšna nepregledna in disciplinirana povorka je prihajala po Via Carducci in iz vseh sosednjih ulic so vrele nove in nove množice proti trgu Unità. Tisoči in tisoči so peli svoje priljubljene antifašistične pesmi ter vzklikali svoji ljudski oblasti, ljudskemu sodišču, demokraciji, Titu, Stalinu, italijansko-slovenskemu bratstvu ter Jugoslovanski armadi.

Pred velikim trgov Unità so navdušene množice obšle policijske kamione in se strnile pred sedežem Mestnega osvobodilnega sveta v nepregledno morje. Po oknih so začeli prebivalci obešati italijanske in slovenske zastave z rdečo zvezdo, množica je vzklikala, ploskala in prepevala navdušujoče pesmi ob igranju godbe. Na balkonih so se pojavljali ljudski govorniki. »Mi smo se borili za svobodo in se ne smemo umakniti niti za korak več nazaj.« je dejal v svojem govoru eden izmed komandantov tržaške narodne zaščite. »Še se pojavljajo fašisti po tržaških ulicah, ker Trsta še nismo popolnoma prečistili.«

Spet so zavihrale zastave svobode

Na trg Unità so se tačas zgrinjale nove in nove množice iz sosednjih ulic. Petje pesmi in vzklikanje Titu ter svobodnemu Trstu je raslo od trenutka do trenutka. V nekaj minutah je bil ves prostorni trg napolnjen do zadnjega kotička. Spričo tolikšnih množic je bil seveda ustavljen redni avtomobilski promet. Kdo bi mogel zastaviti ta velikanski sprevod, ki je prihajala na trg in v katerem si lahko videl delavce, dekleta, stare ženske, da, celo slepce so tovariši vodili pod roko s seboj. Najbolj bučne so bile manifestacije pred sedežem Mestnega osvobodilnega odbora, kjer sta z balkona palače viseli angleška in ameriška zastava. Množice so med neprestanim vzklikanjem odločno zahtevale, da se izobesijo vse zavezniške zastave, kakor tudi zastava tržaškega mesta. Kmalu je zavihrala na magistratu tržaška zastava in ves trg je vzvalovil v viharnem navdušenju. Manifestanti so priklicali na balkon podpredsednika Mestnega osvobodilnega sveta, ki je v popolni tišini pozval zbrane množice, naj se spomnijo žrtev naci-fašističnega terorja. Podobni prizori so se odigravali pred palače prefekture, kjer je bil sedež Pokrajinskega narodno osvobodilnega odbora za Primorsko in Trst. Tudi tu so na balkonih zavihrale ob viharnem pozdravljanju množice jugoslovanska, slovenska in tržaška zastava v družbi z zavezniškimi. Skoraj istočasno so se delavci

pozvneli na stolp mestne palače in tam razobesili italijansko zastavo z rdečo peterokrako zvezdo. Množice so burno zahtevale, da mora tržaška zastava poleg ostalih zastav ostati stalno izvešena. Šele na obljubo, da se bo to zgodilo, so se množice pričele počasi razhajati, ne da bi se njihovo navdušenje poglelo.

Padlim slava, živim svoboda

Povorka se je pred razhodom ustavila v ulici Massimo Daselo. Vodja povorka je zapovedal tišino in vsa množica se je molče strnila pred poslopjem, kjer so Nemci v aprilu obesili štiri tržaške rodoljube. Na to poslopje, v katerem so bile nekoč garaže, je bila vršena bomba, ki je uničila okrog 20 kamionov polnih hrane in bencina. Nemci so za kazen obesili pred pogorelo garažo štiri mlade rodoljube. Danes vise na tem mestu štirje zeleni venci z rdečimi travkovi. Godba je zaigrala žalno koračnico, ki so jo zbrani poslušali v pozoru in nato počastili spomin padlim rodoljubov z vzklikom: »Siava padlim!« Govornik se je vzpel iz množice in se v kratkih besedah spomnil mrtvih junakov ter pozval tisoče, naj ostanejo zvesti ideji, za katero so ti mladi rodoljubi žrtvovali svoje življenje. Po govoru je povorka nadaljevala pot mimo vojaške bolnišnice do razhoda po stranskih ulicah, kjer so množice še dolgo dajale duška svojemu navdušenju in ljubezni do jugoslovanskih borec ter s tem ponovno dokazale, da je v Trstu enoten protifašistični blok italijanskega in slovenskega prebivalstva, ki se bori za svoje pravice, za avtonomni Trst v Titovi Jugoslaviji.

Sv. Jakob v borbi za svoje svoboščine

Trst, 15. jun. (Tanjug) V teh dneh, ko je peščica fašistov izzivala demokratično ljudstvo Trsta, se je po antifašistični borbenosti najbolj izkazal okraj sv. Jakoba. Prebivalci sv. Jakoba ponosni pripovedujejo, da je bila v njihovem okraju izobesena te dni ob prihodu zveznikov ena sama italijanska savojska zastava in se ta je takoj izgnila.

Ulice sv. Jakoba so popisane z italijanskimi in slovenskimi napisi, ki jasno prikazujejo razpoloženje prebivalstva tega okraja. Po zidovih so napisali »W la guardia del popolo! W il maresciallo Tito! W la liberta! Morto ai fascisti! W il CLT (Tržaški mestni osvobodilni svet) W l'amicizio dei popoli!« in podobni.

Po ulicah patrolirajo skupine delavcev-Italijanov in Slovencev — ki se sližno pogovarjajo in pazijo, če bi se kje prikazal fašist ali kvesturin v službi, s katerimi takoj obračunajo. Sv. Jakob je budno na straži in si ne pusti več vzeti s krvjo priborjenih demokratičnih pravic, sadov težkih bojev.

Trst, 15. jun. Težki pristajniški delavci so prejeli od jugoslovanske vojaške oblasti po 270 lir in več dnevno. Nova plača je določena 100 lir na dan, od česar odtegnejo še 22–25 lir dnevno za bolniško blagajno in razne druge datjave. Med delavci je nastalo veliko nezadovoljstvo, zlasti v ladjedelnicah in v hudi.

Tržaški osvobodilni svet zaseda

Ljudska oblast na braniku demokratičnih pravic — Upravičene in utemeljene zahteve tržaških množic

V Trstu je bila 15. junija zvečer v sejni dvorani Mestne palače seja Konzulte osvobodilnega sveta za mesto Trst. Predsednik Konzulte tov. Pogassi je v uvodu omenil glebe na razglas maršala Alexandra o uvedbi zakonodaje, ki je veljala 8. septembra 1943, da ni mogoče uporabiti za Trst in Primorsko isto merilo kot za ostala italijanska mesta, ker je v Trstu položaj bistveno drugačen kakor v ostali Italiji. Prefektura, županstvo, kvestura in sodišča so veljali za popolnoma fašistične ustanove, ki so bili z vsem svojim aparatom na razpolago nemškimi oblastem. Zato prebivalstvo Trsta ne more biti zadovoljno s ponovno uvedbo teh institucij, če tudi bi se med osebje vršilo čiščenje. Prebivalstvo zahteva, da se te institucije v celoti ukinejo in da se ohranijo ustanove, ki jih je postavilo ljudstvo samo.

Podal je nato besedo predsedniku Osvobodilnega sveta za mesto Trst tov. Piemonteseju, ki je prečital obširno poročilo o delovanju sveta v zadnjih dneh. Začni dogodki, ki je izvajal predsednik Osvobodilnega sveta, posebno pa demonstracija reaktije dne 12. junija, so napotili Svet, da poglobi svoje delo za zaščito pravic ljudskega predstavnstva, ki je bilo svobodno izvoljeno od velike večine tržaškega prebivalstva. Odposlanstvo Sveta je obiskalo poveljnika XIII armadnega zbora generala Eveja ter zahtevalo, da se Svetu in Konzultu čim prej prizna z zavezniške strani zakonitost in da se vse institucije očistijo fašistov, predvsem pa, da se prizna Narodna zaščita. Odposlanstvo je obiskalo tudi zavezniškega guvernerja za »Julijsko Benečijo«, polkovnika Armstronga, ter mu obrazložilo položaj. Enako guvernerja Trsta majorja Palottija, ki ga je povabilo tudi na današnji sejo. Major Palotti se je za povabilo zahvalil, toda izjavil je, da se ne more udeležiti, ker se med ameriški, angleškimi in jugoslovanskimi predstavniki še volijo razgovori o bodoči obliki uprave mesta Trsta.

O poročilu se je razvila krajša debata, v kateri so govorniki naglasili, da mora predstavnstvo tržaškega ljudstva vztrajati na tem, da jih zavezniški v celoti priznajo kot zakonite predstavnike. Predstavnstvo da ne sme dovoliti ukinitve Narodnih zaščit, temveč mora obratno zahtevati njihovo ojačanje, posebno še, ko so zavezniška oblastva uvilela, da v nobenem primeru ni mogoče spravi ponovno v službo karabinerje in kvesturine, ki jih ljudstvo sovraži kot izrazite predstavnike fašističnega režima in protj katerim se je dolga leta borilo.

Dosedanji dogodki po 12. juniju so dovedli do tega, da ostanejo Narodne zaščite še naprej na svojih mestih, dasi so jih nameravali razorožiti, toda boriti se bo treba še nadalje, da se moč Narodnih zaščit poveča. Ljudstvo in njegovo predstavnstvo ne smeta dovoliti, da se odstrani kakri koli kamen iz zgradbe narodne oblasti. V to zgradbo spada tudi ljudsko sodišče, ki je ostalo sicer še naprej v funkciji, ter sme zbirati podatke o vojnih zločincah, ne sme jim pa več soditi. Ljudstvo zahteva, da se ljudskemu sodišču vrne takoj popolna sodna oblast.

V debati o slučajnostih se je razvila daljša razprava o položaju prehrane Trsta. Angleško poveljstvo je dalo dostej na razpolago samo moko za nekaj dni, nadaljnji položaj pa je zelo negotov, ker poveljstvo zatrjuje, da obstojajo velike prometne težave in da mora prehranjevati tudi druga italijanska mesta. Posebno težak položaj je nastal v prehrani revnejšega prebivalstva, ker imajo ljudske kuhinje, ki so dajale hrano 8000 revnejšim Tržičanom, hrane samo še za kak dan. Govorniki so prosili Konzulto, naj spomni zavezniške predstavnike na javno obljubo, da bodo omi prevzeli skrb za prehrano mesta. S tem v zvezi naj zahteva, da zavezniška oblastva

dovolijo neoviran promet z vsem tržaškim zaleajem, od koder dobiva Trst velik del hrane in drv za kritje svojih potreb.

Z velikim odobravanjem je Konzulta sprejela predlog, naj se pri zavezniški vojaški oblasti izposluje, da se v zavezniških uradnih nazivih ne imenuje Trst z zaledjem »Julijska Benečija«, temveč da se imenuje Trst in Slovensko Primorje.

Z enakim odobravanjem je bil sprejet predlog, naj Osvobodilni svet zahteva od zavezniškega vojaškega poveljstva, naj ukrene vse potrebno, da se begunci, ki so pribežali v Trst iz bombardiranih italijanskih krajev, vrnejo čim prej na svoje domove. Predlagatelj je dobil pojasnilo, da se vodijo v tem oziru pogajanja in da bo te dni že 12.000 beguncev zapustilo Trst ter se vrnilo v Italijo.

Konzulta je sprejela soglasno in z odobravanjem sklep, da mora zavezniško poveljstvo prepustiti vodstvo gledališča »Verde« in tržaškega radia predstavnikom mesta, ker se skušajo s pomočjo zavezniške uprave tudi tja vtihotapati fašistični elementi.

Z dolgotrajnim ploskanjem je Konzulta sprejela predlog, da se odpošlje zavezniškemu poveljniku pismo, v katerem naj se izrazi želje današnjih manifestantov. Te želje so naslednje: da se ohrani in ojači Narodna zaščita, da se seslavljena iz ljudi, ki so se dolgo in težko borili za osvoboditev skupno z zavezniški; da se onemogoči vrnitev na stara službena mesta vsem karabinerjem, kvesturinom, ker so to sami vojni zločinci; da se pospešijo aretacije fašistov in njihovih pomagačev; da se Trstu omogoči z vsemi sredstvi zveze z njegovim zaledjem; da se Osvobodilni svet takoj prizna kot zakonita institucija in se mu omogoči razviti delo, ker je osnovan na načelih Atlantske listine; da se takoj osvobodijo meščani, ki jih je angleška vojaška policija danes zaprla.

Seja Konzulte je bila izraz pravega mišljenja tržaškega meščanstva, italijanskega, slovenskega bratstva tržaškega ljudstva, ene največjih pridobitev skupne osvobodilne borbe.

»Turobna vila«

Tržaški neodvisni demokratični dnevnik »Il Corriere di Trieste« objavlja uvodnik »Turobna vila«, v katerem opisuje sedež fašistične tajne policije v ulici Belloguardo, kjer je bilo mučenih in ubitih na stotine in stotine svobodoljubnih tržaških Italijanov in Slovencev. Tržaški dnevnik pravi med drugim: »Lepega dne je pitala v Trst kakor jata sesradanih jastrebov po volji in ukazu samega Mussolinija truma podlih fašističnih krvnikov. Imeli so s seboj vsa pooblastila in ukaz o ustanovitvi posebnega odseka tajne policije, prste vsakega nadzorstva in odgovornosti. Nastanilo so se v vilji v ulici Belloguardo, kjer so zgradili v kletih cel labrint mučnih celic, posebnih smrtnih laboratorijev, opremljenih z vsemi mogočimi pripomočki.

Nato so pričeli svoje delo. Razdelili so se v čete, čete in vode ter pričeli ponoči in podnevi pohajati po tržaških in okoliških ulicah. Vdirali so ponoči v stanovajske hiše in zapirali cele družine brez slemnega vzoka. Bili so kakor hijene v človeški podobi. Aretirane nesrečnike so odvajali s seboj v »Turobno vilo«, kjer so jih mučili dneve in noči. Pri tem niso izbirali po spolu, starosti in stanu. Ustavljali se niso niti pred težkimi bolniki. Stlačili so do golega žene vprčki njihovih mož in jih mučili do nezavesti. Zvezanim možem in fantom so lomili kosti, vbrizgavali pod kožo injekcije bencina, jih kličirali z vrejo vodo, jim ruvali nohte s prstov rok in nog ter zabijali žebje in šgle za

Nadaljevanje na 2. strani

Tržičani manifestirajo za ohranitev svojih demokratičnih pridobitev

Predsedstvo tržaške Konzulte

Nadaljevanje s I. strani

nohte. Ni ga bilo načina mučenja, ki ga ne bi uporabljali ti sadistični fašistični mučitelji.

Posebno številne so bile njihove žrtve med slovenskimi Kraševci, ki so že trepali, če so samo čuli ime voditelja te strašne tolpe - Gollotija. Kdo ve, koliko otrok je ubil lastnoročna ta bandit v uniformi in službi italijanske policije? Kdo ve, koliko žena in deklet je ta moč oskrnil, posilil in uničil? Kdo more naštet vse žrtve njegovih birčev, katerih je bilo dvesto in še več in ki so vsi nosili v žepu izkaznice posebne tajne fašistične policije?

Kje so končali aretirani in odpeljani fantje, možje, očetje, žene, matere in dekleta, ki so bili odpeljani v prostore »Turbove vile« in v katerih še danes ni glasu. Zaman jih pričakujejo že tedne njihovi tržaški rojaki in sorodniki.

Spomin na »Turbovo vilo« bo ostal v bodočih tržaških pokolenjih. Desetletja in desetletja bodo pripovedovali Tržačani o grozodejstvih, ki so se odigravala osem dolgih let med molčnimi stenami te vile strahote in umiranja. Pripovedovali pa bodo tudi o človeških zvereh, ki so prišle od daleč in govorile isti jezik kakor večina Tržačanov, ki pa niso imeli nič več italijanskega pri sebi kakor policijsko izkaznico, izdano v Rimu z žigom fašističnega ministrstva za notranje zadeve.

Sedaj so voditelji in podvoditelji te drhaji izgubljeni. Skrivajo se v kakem kotu, morda celo v bližini, kjer pričakujejo, da bodo lahko zopet obnovili svoj strašni posel, ki so ga morali prekiniti 28. aprila t. l.

Omalovaževanje našega jezika

Trst, 14. jun. (Tanjug). Prvi razglas, ki so ga izdale zavezniške vojaške oblasti na prebivalstvo Primorske, je bil objavljen samo v italijanski in angleški. Namestnik zavezniške vojaške uprave v Trstu,

polkovnik Armstrong, se je zaradi tega opravičeval PNOO in je izjavil, da trenutno niso imeli nikakih drugih na razpolago in da bodo v bodoče vsi razglasili vojaških oblasti izhajali v vseh tržeh jezikih. Kljub temu se angleške in ameriške vojaške oblasti poslužujejo samo italijansko-angleških tolmačev, ki ne razumejo slovenskega jezika. To je med prebivalstvom povzročilo silno negotovost in zato ljudje zahtevajo, da se kot običajni jezik med Angleži in njimi uporabljajo slovenski ne pa italijanski.

Preplah med fašisti

Trst, 15. jun. (Tanjug). V mestu se dnevno dogajajo primeri, da delavci in meščani patrulirajo po ulicah in iščejo znane fašiste. Med fašisti je zaradi tega nastal velik preplah. Skrivajo se doma, mnogi pa se pripravljajo na odhod in že proizvedejo pri vojaških oblasteh, če je dovoljeno njim in njihovim družinam zapustiti Trst in oditi v Italijo. Včeraj je skozi Barkovlje Šlo kakih 1000 fašističnih priseljencev, ki so na bloku čakali na vojaške automobile.

Po zadnjih poročilih iz dobro informiranih tržaških krogov se računa, da bo v kratkem, čim bodo vzpostavljene redne železniške zveze, zapustilo Trst kakih 30 do 40 tisoč priseljencev, ki so po večini zakamufilirani fašisti, naseljeni v Trstu za časa italijanskega fašističnega režima in sedaj v teku te vojne. Vsi ti bežijo iz strahu pred zasluženo kaznijo za svoje zločine.

Pogajanja o sestavi nove italijanske vlade

Rim, 15. jun. Ferruccio Parri, vodja italijanskega partizanskega odpora proti Nemcem, je začel takoj po svojem prihodu v Rim politične razgovore o sestavi nove vlade. Izjavil je, da so se začeli njegovi razgovori s tajniki šestih glavnih strank v Italiji ugodno. Upa, da bo dobil dovolj sodelavcev med vodilnimi politikami vseh skupin.

naroden. Prepričan sem, da bo posledica našega poseta SSSR ojačenje vez med znanstvenimi zavodi naših dežel, kar bo v veliko korist SSSR in Združenim državam.»

Ratifikacija prijateljske pogodbe s Sovjetsko zvezo

Moskva, 16. jun. Moskovsko radio poroča: Vrhovni svet je ratificiral pogodbo o prijateljstvu in povojni vzajemni pomoči med Zvezo sovjetskih socialističnih republik in Jugoslavijo.

Izročitev odlikovanj roditeljem padlih herojev

Beograd, 15. jun. (Tanjug). V dvorani narodne skupščine je bilo dana izročeno odlikovanje narodnega heroja materi Ratka Pavloviča, ki je ves čas upora spremljala svojega sina in očetu študenta Stojana Ljubica. Oba narodna heroja sta padla kot junaka v osvobodilni borbi.

Ribbentrop ujet

London, 15. jun. Glavni stan 21. armadne skupine je objavil uradno: »Britanske čete so ujele v severni Nemčiji bivšega nacističnega ministra za zunanje zadeve Joachima v. Ribbentropa.« Kasneje je bilo objavljeno, da so Ribbentropa ujele v Hamburgu.

Teror v Argentini

New York, 15. jun. »New York Times« je objavil članek avstralskega novinarka Maknikolla, ki se je pred kratkim vrnil v New York iz Buenos Airesa, argentinske prestolnice. Pisec imenuje člane argentinske vlade gangsterje, ki podpirajo najhujšo strahovladno. Zanimivo je Maknikollovo poročilo o razgovoru, ki ga je imel s podpredsednikom in vojnim ministrom Argentine, Peronom. Za tolmača mu je služil angleški vršilec dolžnosti veleposlanika, in prisoten je bil kot pričuh neki urednik domačega lista. Peron je dal zadovoljive odgovore, ki pa očitno niso smeli priti v domači tisk in so bili namenjeni izključno inozemstvu. Ko so namreč argentinski listi posneli iz angleškega tiska razgovor, ki ga je imel Maknikoll s Peronom, je argentinska vlada odločno zanikala njegove izjave, čeprav jih je izgovoril pred pričami. Govorec o strahovladu, ki je pred predejo in na dan predaje Nemčije vladala v Buenos Airesu, je Maknikoll izjavil: »Močni oddelki policije so nadzorovali vse mesto in branili prebivalcem, da bi se združevali v skupine. Člani tajne policije so stikali med množico in preiskali vse, ki so hodili v ameriški klub.«

Ko Maknikoll ni mogel poslati poročila o svojem razgovoru iz Argentine, se je napotil v Santiago, toda država Chile, ki se je bila Perona, mu je odredila uslugo. Ker je uvidel, da ga bodo čakale iste težave v državi Peru, je odposlal Maknikoll svoje poročilo z letalsko pošto v New York. Maknikoll je označil Perona kot enega najkrutejših ljudi na svetu. Njegovo mnenje je, da podpirajo Združene države in Anglija s podporanjem vlade Perona in Perona najverjetneje leglo gangsterjev. Dopisnik lista »Chicago« poroča iz Buenos Airesa: »Začasni notranji ministar Argentine, Telsaire, je strogo opozoril Cortesija, dopisnika newyorškega lista »Times«, ki je 31. maja označil metode argentinske vlade za metode gestapa, ki prekašajo vse, kar je mogel Cortesi videti pod fašističnim jarmom v Rimu, da morejo imeti njegova dejanja težke posledice. Neuradni krogi so celo govorili o Cortesiju z linčanjem.«

Udobno življenje Nemcev v Španiji in na Švedskem

Washington, 16. jun. Ameriški listi komentirajo izjavo španske vlade, da je v Španiji samo 8000 Nemcev, po informacijah zavezničev pa je trenutno v Španiji najmanj 20.000 do 30.000 Nemcev, ki žive vsi po vilah na morski obali.

Tudi švedski listi ostro kritizirajo obnašanje interniranih Nemcev na švedskem ozemlju. Nemci so namreč soglasno odklonili poziv, naj prično delati in zapuste palačo Aksuma, kjer so sedaj nastanjeni. Švedska javnost se vprašuje, kako do go bode še uživati internirani Nemci svoj privilegirani položaj.

Nov francoski narodni praznik

Pariz, 16. jun. Francija je vstavila v svoj koledar novo obletnico - 18. junij. Na ta dan je general de Gaulle iz Londona poslal Francozom zgodovinski poziv, naj odklonijo Petain-Lavalovo premirje in nadaljujejo borbo. »Francija je izgubila bitko, toda ona ni izgubila vojne«, so bile prve zgodovinske besede de Gaullovega proglasa.

Po vsej Franciji se sedaj pripravljajo za veliki narodni praznik v Parizu bodo velike svečanosti in jutri bodo čete nove francoske armade jukorakale v mesto po isti poti, po kateri so ga nemške čete zavzele pred 5 leti. 18. junij se bo začel z velikim vojaškim pozdravom iz tisočih pušk in z zvonjenjem zvonov. Pozneje bo general de Gaulle na trgu »De la Concorde« razdelil odlikovanja francoskim junakom. Sledile bodo velike parade čet in pripadnikov uporniškega gibanja.

Umik francoskih čet iz doline Aosta

London, 15. jun. Diplomatski dopisnik Reutersa poroča: Vest, da francoske čete zapuščajo dolino Aosta v severozahodni Italiji, je bila v Londonu prijazno sprejeta. S tem je odstranjena še ena točka trenja. Smatrajo, da je bila odločitev, zametati francosko vojsko z ameriškimi zasedbenimi četami; sklenjena iz čisto vojaških razlogov, obravnava s sestankom med generalom Alfonzom Juinom in generalom sir Haroldom Alexandrom. Verjetno je, da bodo zahteve za morebitne popravke francosko-italijanske meje v dolini Aosta, slično kakor pri časnih uredbi tržaškega vprašanja obravnavane na mirovnem posvetu.

DARUJTE za partizanske ranjence!

Vojna na Daljnem vzhodu

Smo pred novim obdobjem vojne angleško-ameriških sil proti Japonski. Poraz Nemčije je omogočil Anglezem in Američanom, da so preprečili znatne sile na Daljni vzhod in izkoristili ugodni položaji za operacije velikih obsegov proti glavnim japonskim silam. Nedavni izjavi ameriškega prezidenta Trumana in predsednika japonske vlade Susukija se strinjata v napovedih novega obdobja vojne, ki jo je pričela Japonska s svojim napadom.

Ta vojna se je pričela 7. decembra 1941. z nepričakovanim japonskim napadom na ameriška pomorska oporišča v Pearl Harbouru. Razvila se je v največjo vojno, kar jih pomeni ta del zemeljske obole in sicer zaradi dejstev, ki jih je Lenin l. 1920 obeležil z besedami:

»Zaradi Tihega oceana in oblasti nad njegovimi obalami se razvija že skozi množica desetletja težka borba med Japonsko in Združenimi državami. Vsa diplomatska, gospodarska in trgovska zgodovina Tihega oceana in njegovih obal je prepolna gotovih znakov, da se bo ta spor razširil in pripeljal do neizbežne vojne med Združenimi državami in Japonsko.«

Japonska »bliskovita vojna«

Japonsko vrhovno poveljstvo je podzelo od prvega dne vojne po načrtu splošne »bliskovite vojne« nagle napade na koordiniranimi pomorskimi, letalskimi in kopnimi silami. Operacije so se izvajale po skrbno pripravljenih načrtih. Od prvega dne operacij nastopa 25 japonskih divizij s kakimi 450.000 možmi. Te sile so bile razdeljene v štiri armade s tisoči letal in podprte od celokupne japonske vojne mornarice, ki je bila pripravljena v južnem delu Kitajskega morja in v Siamskem zalivu. Prva japonska armada je izvedla z otoka Formoze množestveno invazijo na Filipinih. Druga armada je prodira iz Indokine v angleško Malajo in operirala v smeri Singapura, najvažnejšega angleškega pomorskega oporišča na Daljnem vzhodu. Tretja armada je napadla iz Indokine Nizozemsko Indijo, četrta pa je pričela ofenzivne operacije proti Siamu in Birni.

To obdobje vojne na Daljnem vzhodu je označil maršal Stalin v svojem govoru 7. novembra 1944 z besedami: »Japonska se je kot napadalna država izkazala bolj pripravljena za vojno, kakor so se Anglija in Združene države, ki so vodile miroljubno politiko.«

Japonske vojske sile so v kratkem času dosegle pomembne uspehe. Znale so spretno in popolnoma izkoristiti svojo nadmoč v vseh smereh vojnih operacij nad anglo-ameriški silami, pri čemer so se opirale tudi na sovražno razpoloženje domačega prebivalstva proti kolonizatorskim oblastem. V nekaj tednih so zavzele Hongkong, Angleško Malajo, Singapur, Filipine, Nizozemsko Indijo, otoka Guam in Wal-dele Nove Gvineje, otočje Nove Britanije, Salomonjsko otočje, Timor in celo vrsto drugih angleških, ameriških, francoskih, nizozemskih in portugalskih kolonialnih posesti.

Spomladi l. 1942 je dosegla Japonska višek v svoji osvajalnih operacijah, v tem času pa je tudi izgubila prednosti, s katerimi je razpolagala od prvega dne vojne zaradi nepričakanega napada, kratkih prometnih zvez in premoči svojih sil v glavnih smereh napadalnih operacij.

Maja 1942. je nastopil prelom v vojnih operacijah na Tihem oceanu. Fronta se je ustavila. V tem času so bile anglo-ameriške čete še vedno v obrambnih bojih, v katerih pa so uspešno odbijale vse japonske napade. Medtem so že zbirale svoje sile v Avstraliji za pričetek ofenzivnih operacij.

Anglo-ameriška protiofenziva se je pričela z avstralskih oporišč v dveh temeljnih operacijskih smereh: proti severu v smeri osrednjega dela Tihega oceana in proti zapadu vzdolž severne obale Nove Gvineje.

Tretje obdobje vojne na Tihem oceanu v znamenju prehoda vojaške iniciative na stran Združenih držav in Anglije se je pričelo 7. avgusta 1942, z izkrcanjem ameriških sil na otokih Guadalcanar in Tulagi na Salamonskem otočju. Od tega dne dalje se razvija doba neprestanih ameriških udarcev proti japonskim silam na otokih osrednjega dela Tihega oceana. V teku 1942. in 1943. so Američani z zavzetjem Gilbertovih, Marshallskih in Karolinskih otokov razbili zunanji obrambni obroč same Japonske in dobili možnost za razvoj nadaljnjih operacij proti zahodu in severozahodu.

Ameriški napad na Filipine

Septembra 1944 so se približale ameriške operacije že Filipinam samim. Razvili so se boji za otoka Saipan, Guam, Palau in Morota. Dne 20. oktobra 1944 se je pričel po koncentraciji armad admirala Nimitza in generala Mac Arthurja skupen napad na Filipine, kjer so borbe proti 225.000 Japoncem še vedno v teku. Doslej so ameriške čete zavzele filipinsko prestolnico Manilo in vrsto pomembnih mest ter najbolj važne strateške postojanke na otočju.

Velike operacije so bile tudi prve mešce tekočega leta. Njih cilj je približanje operacijskih področij zavezniške vojske mornarice in letalstva k južnim japonskim obalam. Februarja so se Američani izkrcali na Vulkanskih in Boninskih otokih. Ki so strateško najvažnejši za protiletalsko obrambo Japonske, dne 1. aprila pa je bilo izvršeno izkrcanje na otok Okinawa v otočju Riu Kiu, v neposredni bližini glavnih japonskih domovinskih otokov. Borbe na tem bojišču se nadaljujejo še sedaj z neobičajno zgrizzenostjo tako na kopnem kakor na morju in v zraku. Prednost japonske obrambe na tem bojišču je v bližini japonskih domovinskih oporišč, dočim je najbližje ameriško oporišče 1500 milj daleč.

Sporedno s temi operacijami so pričele ameriške letalske sile novembra 1944 velike letalske napade na važna japonska industrijska središča. Glavni cilji teh koncentričnih napadov so prestolnica Tokio, Osaka, Nagoya in Kobe. Z zavzetjem otokov Okinawe in Iwoshime bo ameriško letalstvo še bolj ojačalo svoje napade na japonska industrijska središča.

Japonska kriza

Zaradi vojaških porazov in stalnega poslabšavanja položaja na Japonskem je nedavno nastala vladna kriza. Novo vlado je sestavil stari Susuki, ki je uvedel prav za prav že nekako obseidno stanje. Po nemškem vzorcu je vpeljala Susukijeva vlada japonski »folksturm«, pričela graditi

utrube vzdolž japonskih obal in ustanavlja potzemenske tovarne. Osnovala je tudi novo politično stranko »Politično združenje Velike Japonske«, ki naj bi zedinila vse »narodne sile«. V zvezi s temi ukrepi je izročil japonski parlament po poročilu newyorškega radia predsedniku Susukiju vso oblast v državi.

Japonski listi priznavajo, da je po ameriškem izkrcanju na Okinawi postal vojaški položaj izredno težak. Dogodki nam prete, da bo postala Japonska sama bojišče.

Sile, ki jih lahko vrže Japonska v borbo, so dosti manjše kakor zavezniške, posebno v proizvodnji vojnih potrebščin. Že pred izbruhom vojne je imela Japonska 7 do 8 krat manj premoga kakor Združene države. Nafta imajo Američani 350-krat več, devetkrat več jekla in desetkrat več bakra. Izgrube japonske mornarice pod udarci ameriške in angleške mornarice ter letalstva so tako težke, da jih japonske ladjedelnice ne morejo sprijeti nadomestiti. Japonski list »Tokio Shimbun« priznava: »Mi se ne moremo primerjati s sovražniki niti po količini, niti po kakovosti vojnega gradiva.«

Razmerje sil, ki je nastalo na Tihem oceanu, nujno sili Japonsko, da zapuščajo postojanko za postojanko na periferiji in jih premešča na domovinske otoke, ki se pripravljajo za neposredno obrambo. Bojno prizorišče na Tihem oceanu je po večini področje akcij vojnih mornaric, osvojitve japonskih domovinskih otokov pa bo treba izvršiti s kopnenimi silami. Po izjavah generala Styllwella razpolaga danes Japonska v domovini s kakimi 4 milijoni mož, ki še niso stopili v borbo.

Príprave za odločilni spopad

Po poročilih ameriškega tiska razpravljata sedaj zavezniško vrhovno poveljstvo o tem, v kateri smeri naj naperi prihodnji glavni udarec. V zvezi s tem pišejo moskovska »Izvestja« 18. aprila, da bodo Američani lahko uporabili po zaključku svojih operacij na Filipinih in otočju Riu Kiu ta oporišča kot odskočno desko za prevoz svojih čet na kitajsko obalo ali pa celo na samo japonsko obalo.

Znani ameriški novinar Allen pravi, da je bodoči razvoj ameriških operacij odvisen od rešitve kitajske politične krize. »Če ne bo sedanja kitajska politična kriza rešena v obdobjem časa, bodo ameriške čete obšle pri svojih operacijah Kitajsko in izvojevale zmago nad Japonsko brez večje in odločilne kitajske pomoči v zaključnem obdobju vojne proti Japonski.«

Po informacijah sovjetskega lista »Vojna in delavski razred« pa razvoj političnih razmer na Kitajskem ne kaže nobenih znamenj zboljšanja. Poskusi kitajske komunistične stranke, da bi se sporazumela z vladojočo stranko Kuomintang za sklenitev notranjega edinstva, so še enkrat propadli. »Vladajoči krogi Kuomintanga se niso še nčesar naučili iz težkih nauk, ki so jih doživeli na fronti l. 1944., ko so japonske čete težko porazile kitajske armade in odtrgale od svobodnih kitajskih ozemelj nad 100 milijonov ljudi. Z drugimi besedami: vlada v Chungkingu je izgubila l. 1944. nad polovico prebivalstva, s katerim je razpolagala še spomladi l. 1944. Povrh je izgubila tudi važne vire hrane in industrijskih surovin.«

Kitajska vlada je že pričela demobilizacijo kitajske vojske. Novi vojni minister je nedavno izjavil, da je bilo že do konca marca t. l. demobiliziranih nad pol milijona vojakov in oficirjev. Močne sile kitajsko kinške vlade še vedno blokirajo 8. in 4. kitajsko komunistično armado, da bi preprečile osvoboditev kitajskega ozemlja po komunistični vojski izpod japonske okupacije. Vplivni reacionarni krogi na Kitajskem in v Združenih državah intrigujejo z vsemi silami proti temu, da bi se Kitajska udeležila zaključne vojne proti Japonski.

Doslej se bile v glavnem angažirane v vojnih operacijah proti Japonski ameriške sile. Angleške in avstralske čete se udeležujejo operacij v Birni, na Novi Gvineji in zadnje dni na Borneu. Po zaključku vojne v Evropi streme Anglija, Francija, Nizozemska in Portugalska, da se v večji meri angažirajo v operacijah na Daljnem vzhodu. Vsaka izmed njih želi predvsem sodelovati pri operacijah na svojem ozemlju. Pred nekaj dnevi je izjavil ameriški vojni minister Stimmson, da se je Anglija predvsem zavezala prevzeti odgovornost za operacije v Birni. Iz istega vira izvira tudi vest, da želi Anglija prevzeti vrhovno poveljstvo nad četami v vsej južnozvozdni Aziji, kjer zbira glavnino svojih kopnih in letalskih sil za vojno proti Japonski. Znano je, da so v teh delih Tihega oceana glavna britanska področja. Po neki Reuterjevi vesti pripravljata tudi Nizozemska poseben ekspedicijski zbor 150.000 mož, ki ga bo v kratkem poslala v nizozemske kolonije, da se udeležijo operacij proti japonski vojski.

Pri vseh teh operacijah ne sodelujejo kolonialni narodi, ki štejejo na ozemlju, kjer se vrše operacije, kakih 100 milijonov duš. Kolonialni sistem jih ni mogel obvarovati pred japonskim napadom. Japonci so s kakimi 450.000 možmi v nekaj tednih osvojili ozemlje s približno 100 milijoni prebivalcev, ki je bilo brez gmetnih in političnih sredstev za sodelovanje v borbi proti japonskim napadalcem. Bojujoče se države doslej še niso podvezle nobenih ukrepov, da bi mobilizirale narode teh ozemelj za borbo proti japonskim napadalcem in jim z jamčile svobodo in neodvisnost po zmagi nad Japonci. Razumljivo je, da tako stališče ameriške, angleške in drugih bojujočih se držav ne bo skrajšalo vojnih operacij in zmanjšalo žrtve, potrebne za zmago na bojišču.

Iz »Borbe«, 14. junija.

Razpust angleškega parlamenta

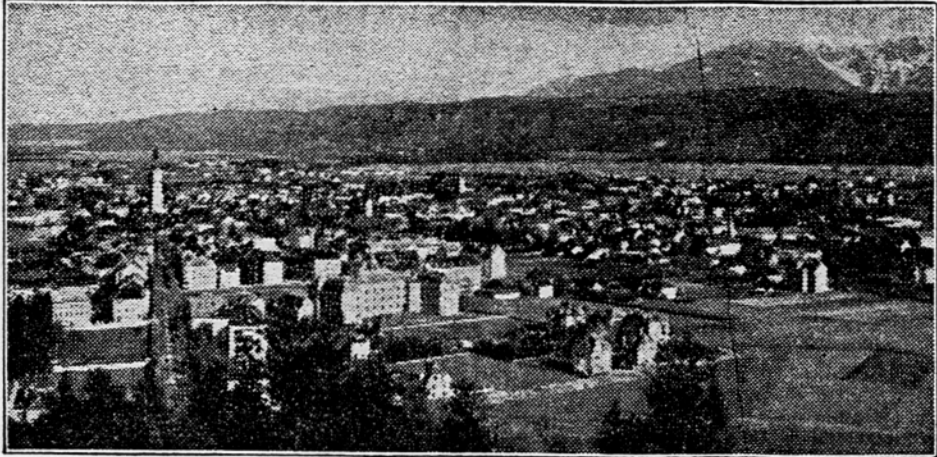
London, 15. jun. (Reuter) Snoči je bil objavljen odlok angleškega kralja, ki določa, da se sestav novoizvoljeni angleški parlament l. avgusta. Obenem je bil objavljen tudi odlok o razpustu dosedanjega parlamenta, ki je zasedal skoraj deset let.

ŠIRITE TISK Osvobodilne fronte!

Dr. Fran Zwitter:

Naša Koroška

Maršal Tito je 12. septembra lanskega leta na proslavi dvestoletnice ustanovitve Prve dalmatinske udarne brigade dejal: »Naš narod se bori za svojo svobodo, za svojo neodvisnost, za boljšo in srečnejšo bodočnost, toda on se bori tudi za osvoboditev onih naših bratov, ki so decenije ječali pod tujim jarmom. S to našo borbo naši bratje v Istri, v slovenskem Primorju in v Koroški morajo biti in tudi bodo osvobodeni in živeli bodo s svojimi brati svobodni v svoji domovini. To je želja nas vseh, ki pa tudi želja njih samih. Mi tujeja nočemo — toda svojega ne damo!« Danes s Koroške že prihajajo glasovi, da naši nasprotniki še ne obupavajo, da so zopet pričeli širiti stare imperialistične parole, da zopet delajo in pripravljajo različne kombinacije, manevracije in intrige.

Pogled na Celovec

stavljala za nemški imperijalizem prvo etapo njegovega »Drang nach Süden« na pot preko trupel slovenskega naroda na Jadran in Sredozemlje.

V neenaki borbi proti nemškemu imperialističnemu kolosu so koroški Slovenci črpali svojo moč v jugoslovanski in slovenski ideji, v ideji slovenskega bratstva, ki nikjer med Slovenci ni imela tako ognjevitih zastopnikov kot na Koroškem. Slovincem je uspelo za nekaj časa ustanoviti v Celovcu kulturno središče vseh Slovincov. Tako so v glavnem obvarovali slovensko vas pred germanizacijo, ki nikjer ni mogla potisniti mejne črte, ki gre po planinskem ozemlju, proti jugu. Uspelo jim je tudi politično organizirati večino slovenskih kmetov. Vas je ostala slovenska, in to je za nas odločilni moment. V mestih, centrih industrije, prometa in turizma, je germanizacija hitreje napredovala in na ta način so nastali nemški in mešani jezиковni otoki, v katerih germanizacija še dolgo ni bila do kraja izvedena in kateri nimajo kontakta s kompaktnim nemškim teritorijem. Spretna nemška propaganda se je posluževala tudi gesel liberalizma in socialne demokracije, na videz internacionalne, v resnici pa germanizatorske.

Plebiscit leta 1920. je bil zaradi odločujočega vpliva Italijanov izveden formalno pač tako, da ni mogla priti naša sila do izraza.

Medzavezniška plebiscitna komisija je v poslednjem momentu spremenila predpise o vlaganju reklamacij za glasovalne spiske, ne da bi o tem obvestila Jugoslavijo (Jugoslovane) in je v poslednjem momentu sprela en bloc ogromno število Nemcev brez predpisanih dokumentov, glede katerih tudi glasovalni posvetovalni odbori niso bili vprašani niti za mnenje. Glasovalne skrinjice so bile pripravljene tako, da jih je bilo mogoče na dnu odpirati brez poškodbe pečata. Pečati, trakovi in glasovalnice so bile izdelane v nemških podjetjih brez kontrole števila. Šteje glasov se ni izvršilo takoj po glasovanju, niti na krajih glasovanja, transport glasovalnih skrinjic so vršili po večini italijanski oficirji in v času pred štetjem glasovalnic so se izvršili falsifikati, ki so ugotovljeni. Razen tega so bili mnogi Slovenci še pod vplivom tisoletnega suženjstva, nemške vzgoje in nemške propagande. Takratna Jugoslavija jih ni mogla in znala pridobiti. Vžigala je parola o ugodnostih demokratične in demilitarizirane avstrijske republike pred velesrbsko militaristično monarhijo. Pri plebiscitu je dobila Avstrija 59%, a Jugoslavija 41% glasov. Stanje Slovencev se je po plebiscitu še poslabšalo, toda velika večina je vendarle očevala svoj jezik in velik del svojega narodno zavest.

Doba plebiscita je že davno za nami. Toda zgodovina se ni ustavila. Prišel je hitlerjevski režim v času, ko je narodno preganjanje koroških Slovincov doseglo svoj višek.

Narodno zavestne Slovence so pričeli v velikem številu seliti v nemška koncentracijska taborišča. Edinoletno ruska zmaga pri Harkovu l. 1943. je preprečila izvršitev načrta o izselitvi vsega slovenskega prebivalstva, pa tudi slovenskih germanofilov v Ukrajino. V tistem času so se pojavili v slovenski Koroški prvi partizani. Sedaj so se odprle oči tudi tistim Slovincem, ki so bili do tedaj pod vplivom nemške propagande. Partizani so bili sprejeti kot vojska »Kralja Matjaža«, kot uresničenje davne pravilice

Beograjska mladina poziva zagrebško k tekmi za obnovo domovine

Mladina vse federativne Jugoslavije dela z vsemi močmi pri obnovi opustošene domovine. Da bi se povečala uspešnost dela, se mladina medsebojno poziva k tekmovanju, kdo bo več storil za obnovo. Tako je beograjska mladina pozvala zagrebško mladino k tekmovanju in ji je poslala tole pismo:

Tovariši in tovarišice, zagrebška mladina! Beograjska mladina je z velikim veseljem sprejela vest o osvoboditvi Zagreba. Razveselili smo se, ko ste bili osvobodjeni ustašev, krvavih Hitlerjevih hlapcev, ki so enako kakor Nemci sejali razdor med našimi narodi. Vi ste junsko vzdržali v času zasedbe. Slišali smo o hrabrih mladinskih podvigih v samem Zagrebu, slišali smo o vas mnogih in smo bili trdno prepričani o solidarnosti mladine in vse naše izmučene domovine. Mladinci Beograda, Zagreba, Ljubljane in ostalih mest naše države smo verovali v znano pravično stvar, nas ni mogla zapeljati nobena sovražna in izdajalska propaganda. Mladina je prva odšla v borbo pod vodstvom našega velikega voditelja Tita. Osvraženi neprijatelj je premagan, toda preostala nam je obnova naše opustošene dežele. Da bi čim več in čim hitreje delali, vas pozivamo k tekmovanju pri vseh delih za obnovo. Tekmujemo v šolskem delu, pri delu v tovarnah in drugih podjetjih, opravičimo zaupanje, ki nam ga izkazujejo. Mnogo srčnih pozdravov vam pošiljajo mladinci in mladinke 5 rajona mladine severnega Beograda.

Zagrebska mladina, ki neutruljivo dela pri obnovi dežele, je sprejela poziv k tekmovanju in poslala beograjski mladini naslednje pismo: Mladina Beograda! Sprejeli

iz dobe kmečkega punta o kralju, ki spi pod visoko Peco in kateri se do nekega dne prebudil in prinesel pravico in svobodo vsem preganjanim in ponižanim. V kratkem času sta se organizirala dva močna odreda partizanov izključno iz koroških Slovincov, ki so dezertirali iz nemške vojske, ker sicer na terenu ni bilo za orožje sposobnih možkih. Teritorij koroških Slovincov je bil v teku dveh let edini del predvojnega nemškega Reicha, kjer je obstojala partizansko gibanje, katerega Nemci niso mogli udušiti. Toda vsak partizan ve, da se niti ena partizanska vojaška edinica ne more vzdržati niti dva dni na terenu, kjer nima prebivalstva za seboj. Vse nemške hajke in progoni, streljanje talcev in požiganje hiš ni moglo preprečiti naših vojaških akcij, ustanavljanja naših političnih organizacij, prirejanja mitingov in izdajanja časopisov. Slovenci, ki so preje preveč zaupali samo v uspeh kulturnega dela in legalne politične borbe, izvršili so v tej vojni svoje resnično glasovanje, svoj plebiscit krvi. Danes so za novo Jugoslavijo tudi pristaši nekdanje slovenske politične stranke, proletariat in večina nekdanjih germanofilov. Z izjemo agentov hitlerizma mnogi na pol raznarodovani ljudje se danes spominjajo svojega slovenskega porekla in naš pokret ima iskrene pristaše tudi pri Avstrijcih. Proces narodnega preporoda in narodnega prebujenja koroških Slovincov se torej danes dovršuje.

Dr. Martin Wutte, glavni znanstvenik in publicistični predstavnik nemškega imperializma na Koroškem, je napisal leta 1943., da je Führerjevo zedinjenje Koroške z nemškim Reichom za vedno odstranilo od Koroške pretečo jugoslovansko nevarnost. Danes so tudi naši nasprotniki drugače mnenja, toda mi ne gojimo nikakih iluzij in vemo, da hočejo mnogi od njih sedaj nastopiti kot demokrati in Avstrijci, da bi kot taki poskušili rešiti vsaj nekaj imperialističnih pozicij v upanju, da bi te pozicije pozneje služile novemu nemškemu prodiranju na Jadran in v Sredozemlje. A upravi bližnja Jadranska morja daje koroškemu vprašanju poseben značaj; v tem je tudi zveza koroškega vprašanja z vprašanjem Trsta. Nova Jugoslavija se ni nikdar izpostavljala z imperialističnim stremljenjem, ona je vedno podpirala avstrijski narodnoosvobodilni pokret, imela je v njem iskrenega prijatelja in prvi bataljon avstrijske narodnoosvobodilne vojske se je formiral v sklopu NOV Slovenije.

A naše nepopustljivo stališče v koroškem vprašanju je, da je treba priključiti demokratični federativni Jugoslaviji ves teritorij, na katerem živi slovenski kmet, skupno z (v moderni imperialistični dobi nasilno germaniziranimi) mesti Celovcem, Beljakom in Gospo Sseto.

Nikdar več ne bo naša Koroška pohodna točka avstrijskega legitimizma ali germanizatorskih metod nekdanje socialne demokracije. Imperialistični fašizem je zločin nad človeštvom, ki ga je treba radikalno iztrebiti povsod in tudi na Koroškem. To zahteva zdravi in iskreni instinkt našega naroda. Po tolki preliči krvi in tolikem trpljenju smatramo kot neprijateljsko vsak poskus, da se omogoči obstanek ali povampiranje nemškega fašizma ali imperializma.

Ta članek je dr. Fran Zwitter napisal za beograjsko »Politik«, ki ga je objavila 13. maja 1945.

V borbo proti brezvestni špekulaciji in gospodarski sabotaži

Še med nezadno osvoboditvijo borbo so šle ljudske množice same od sebe brez kakršnega koli poziva naše narodne oblasti in vojske razkrinkavale vse vrste špekulacij, ki so hoteli na račun ljudstva in izkoriščajoč vojno stanje obogateti ter se na kakršen koli način okoristiti. S postopnim osvobajanjem posameznih predelov države, zlasti po osvoboditvi Beograda, je to stremljenje ljudstva zavzelo najširši obseg. Delovno ljudstvo je demonstrativno na beograjskih ulicah in zahtevalo poleg kaznovanja narodnih izdajalcev tudi najstrožje kaznovanje špekulantov, črnoboržancev in gospodarskih saboterjev, ki so prenesli prikrito borbo na gospodarsko področje. Dnevno čitamo v časopisju, kako ljudstvo samoiniciativno razkrinkava tovrstne narodne škodljivce ter zahteva njih kaznovanje. In naša narodna sodišča strogo, toda pravično, obračunavajo s temi prikritimi narodnimi sovražniki, ki zavirajo delo za obnovo in izgradnjo nove države ter ogrožajo demokratične pravice ljudstva, zlasti pa njegove minimalne življenjske potrebe.

Res je, da borba proti špekulaciji in gospodarski sabotaži ni in ne bo lahka, kajti »špekulanti in saboterji ne bodo prostovoljno položili orožja«, kakor je izjavil minister industrije tov. Andrija Hebrang. Toda njihovo zločinsko delovanje mora biti strogo in najkrajšem času. Novi Zakon o pobujanju špekulacije in gospodarske sabotaže, ki ga je izdalo Predsedstvo ANOJa za dne 23. aprila 1945 in ki preprosto ugotavlja stremljenje delovnega ljudstva po popolnem zavarovanju vseh ukrepov, ki jih narodna oblast izvaja za organizacijo proizvodnje in pravične razdelitve življenjskih potrebščin bo v tem pogledu tudi pri nas igral najvažnejšo vlogo.

Naša nova narodna oblast se v svoji ostri borbi proti špekulaciji, črni borzi in sabotaži oslanja na vse delovno ljudstvo, na vse svobodoljubne elemente, ki mislijo pošteno in ki so se že takoj prve dni po osvoboditvi resno in brez pomisleka oprijeli dela za urejevanje našega notranjega življenja ter za izgradnjo nove narodne demokratične države. Ona računa na popolno pomoč vprav onih, za katere je stopila v borbo in katerim hoče zavarovati dostojno življenje ter jih zaščititi pred brezvestnim delovanjem krivosov ljudstva.

Smisel zakonskih določb obstoji v tem, da se ves združeni in trgovski aparat osposobi za hitro in načrtno oskrbo prebivalstva in vojske in da objame vse predelavske in industrijske proizvode, pri tem pa mora biti onesposobljeno delo vseh onih škodljivcev, ki bi skušali zavirati gospodarske ukrepe vlade pri obnovi gospodar-

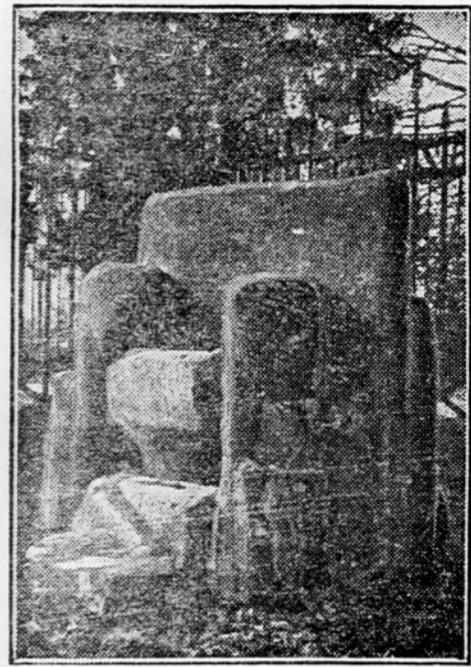
stva in preskrbi prebivalstva ter vojske z življenjskimi potrebščinami. Jasno je, da ukrepi vlade ne posegajo v delo poštenih trgovcev, ki so pripravljivi da s svojimi vestnim delom olajšujejo oskrbo prebivalstva in vojske. Nasprotno, takšni trgovci imajo vso pomoč vlade in drugih organov oblasti.

Kot nedopustna špekulacija se smatra vsaka gospodarska dejavnost, ki zasleduje cilj, da se z izkoriščanjem izjemnih prilik in posledic fašistične okupacije pridobi nesorazmerna imovinska korist na škodo narodnih interesov. Za sabotažo pa označuje zakon ona dejanja ali opustitve, ki zavirajo, onemogočajo ali spravljuje v nevarnost pravilno in hitro poslovanje gospodarskih in prometnih podjetij ali poljedelskih gospodarstev, kakor tudi vse ono, kar bi moglo škodovati narodnemu gospodarstvu in izvajanju državne gospodarske politike. Zakon podrobno naštevava posamezne pravnere špekulacije in sabotaže ter določa tudi kazni (denarne kazni, prisilno delo, zapleno imovine) s tem, da je za posebno brezobzirnost proti narodnim interesom določena tudi smrtna kazen. Izključena je vsaka morebitna samovolja. Pošteni gospodarstveniki in trgovci nimajo nikakega razloga za bojazen, nasprotno, vlada računa z njihovo popolno podporo in iniciativno, ki jim omogoča tudi dostojen, pravičen zaslužek.

Špekulacija in črnoboržijanstvo sta se v okupatorskih postojankah razvila do neslušne višine ter pili kri našemu delovnemu ljudstvu, kar je okupator še pospeševal v svojih temnih ciljih. Zato pa je danes po osvoboditvi ena prvih osnovnih naših nalog, da takoj in neusmiljeno zatremo tovrstna zločinska delovanja ter postavimo pred odgovornost vsakega, ki izkorišča današnje dneve obnove. To se bo tudi zgodilo, jamstvo je v naši narodni oblasti ter v delovnem ljudstvu, ki je samo zahtevalo izdajo tega važnega zakona. Neš delovni človek mora imeti popolno možnost, da pride do osnovnih življenjskih potrebščin po cenah, ki jih je določila narodna oblast.

Zakon ne daje kaznovanje samo v pristojnost narodnim sodiščem, nego se bodo v vseh večjih mestih pri NOOih ustanovile tudi posebne komisije, obstoječe iz treh do petih oseb, ki bodo v manjših primerih same kaznovale kršitelje zakona. Kjer se niso ustanovljena narodna sodišča, bodo izvrševala sodno oblast po tem zakonu vojaška sodišča. Preskave izvrajajo okrožni javni tožilci s svojimi preiskovalnimi oddelki, katerim naj se tudi dostavljajo vse prijave brezvestne špekulacije in gospodarske sabotaže.

Dr. Božo Kobe.

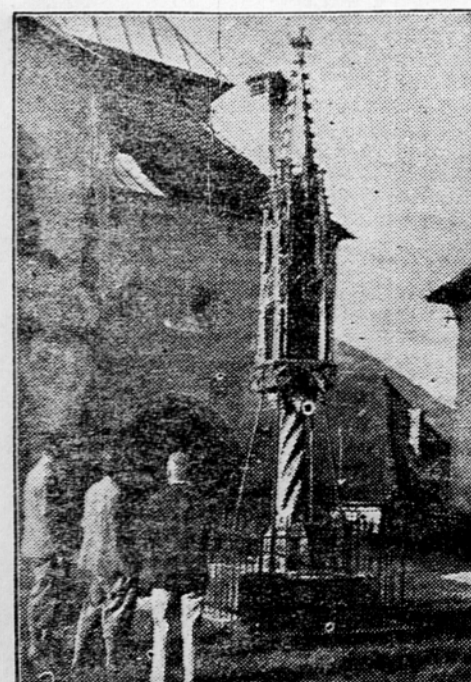
Vojvodski prestol iz 13. stoletja na Gosposvetem polju

svete glavni spomenik začetka krščanstva pri Slovencih. Ime »Karantanija«, »Korontan« je imelo v tisti dobi isti pomen kakor dandanes Slovenija ali Slovenec. Pod tem imenom spominja Slovence ruska Nestorova kronika iz XII. veka in angleški menih Bartolomej iz XIII. veka, ko naštevajo slovenske narode.

Toda Slovenci so prišli pod oblast Germanov, njihovih vojvod in grofov, fevdalcev in cerkvenih dostojanstvenikov, ki so privedli s seboj v deželo tudi nemške kmete. V velikem delu Koroške so pričeli Osojskih Alp med Vrbskim in Osojskim jezerom, Gosposvetnega polja in Svinje planine je slovenski kmet popolnoma vzdrlž in se ohranil. V tem južnem delu Koroške so bili Nemci fevdalci in meščani, v njihovih rokah se je nahajala politična oblast, gospodarsko bogastvo in kultura vladajočih socialnih razredov, toda vas je ostala popolnoma slovenska. V vsem slovenskem delu Koroške (razen v mali Kanalski dolini, ki je prišla l. 1919. pod Italijo), ni niti enega nemškega kmečkega otoka in na ta način je kmet rešil slovenski jezik in slovensko narodnost.

Z železnic in industrijo ter s turizmom v prekrasnih deželi jezer in visokih planin, s porastom nekmečkih naselbin in meščanstva se je pred nekako sto leti pričela moderna germanizacija slovenske Koroške.

To ni bil nikak »prirodni« proces. Kapital vseh državnih in privatnih podjetij, fevdalca vsepoved in vse panoge državne, polrarijske in mestne administracije so bile vestno in organizirano v službi germanizacije Nova obligatna osnovna šola je bila »traktavišćina«, to se pravi, posluševala se je v začetku pouka dialekta domače vasi, a ne književnega jezika kot sredstva za pouk nemščine, pozneje pa je bil pouk že v nemškem jeziku. Slovenščina je bila preganjan in uradov. Nemški »Schulverein« in »Südmärker«, ki sta razpolagala z ogromnimi sredstvi, sta pa ustanavljala in otvarjala čisto nemške šole, kupovala posestva nemških kmetov ter na njih naseljevala nemške koloniste. Slovenska Koroška je pred-

Starinsko znamenje pri Gospe Sveti

gresom. Menda ste že slišali, da bo priredila hrvatska mladina te dni svoj prvi kongres. Zagrebški pionirji smo zelo nestrpni in se pridno pripravljamo, da se bo mo na kongresu odlikovali in delamo vse, da bomo na kongresu najboljši. Urejujemo in čistimo sobe. Samo pionirji iz središča mesta so v 7 dneh dali 4695 delovnih dni in zbrali 2.129.000 kun za naš kongres in za ranjene tovariše. Pionirji iz Maksimira, Trešnjevke in Trnja so zbrali 11.300 kg starega železa. V naših pionirskih domovih se učimo rušične. To je zelo zanimivo, učimo se tudi petja in vsako jutro se več bomo na igrišču za prvi kongres. Dragi beograjski pionirji, sedaj se učimo cirilice, tako da bomo mogli čitati pisma, ki nam jih boste poslali iz Beograda. Pavečeli nam ni dovolil, da bi se učili cirilice, toda mi smo večno imeli radi naše srbske pionirje. Nikoli ne bomo pozabili, kako jih je Hitler pošiljal v taborišča. Beograjski

pionirji, zelo bi želeli, da pridete k nam, da bi se o vsem razgovorili, in nestrpno čakamo, kdaj bomo mogli priti k vam v Beograd. Sedaj pa naj vam opišemo neki dogodek: Zbrali smo se v pionirskem domu, od koder smo ošli v Tuškanac. Nekaj tovarišev je nenadoma začelo klicati: »Tito pride, Tito pride, T'ito, T'ito« in zatem »Tito je naš, mi smo Titovci«. Ni mogoče opisati, kakšno veselje je bilo danes, ko smo videli maršala Tita. Hočemo vam se povedati, da Tito zelo ljubi vas beograjske pionirje. Takoj nas je vprašal, ali smo vam že pisali. Pozdravite pionirje vse Srbije in pišite nam takoj. Mi vam sedaj ne moremo več pisati, ker imamo mnogo dela za naš prvi kongres. Čim mine kongres, vam bomo vse opisali točno, kako je bilo. Mi zagrebški pionirji moramo pokazati na kongresu, da smo pravi pionirji. Beograjski pionirji zdravo! Pozdravljajo vas zagrebški pionirji!

Razgibana slovenska mladina

V Novem mestu je bil 1. t. m. kvartni sestanek z odbori, ki so postavljeni v kvartnih in odgovorni za ZSM. Sestanek je vodil tov. Bogdan in podal referat: Razlika med bivšo jugoslovansko armado in sedanjo novo Titovo armado ter: Zakaj je propadla Jugoslavija. Vsi prisotni so z velikim zanimanjem sledili referatu ter se udeležili živahne diskusije. 2. t. m. je bila v Kapiteljski cerkvi žalna maša za padle partizane, zvečer pa komemoracija, a. t. g. meseca je bilo na sestanku športnega kluba sklenjeno, da si uredi mladina lastno športno igrišče. 5. t. m. je bil sestanek mestnega odbora ZSM, kjer se je sestavil načrt za bodoče delo, 8. t. m. pa je bil množični sestanek, ki se ga je udeležilo 500 mladincev in mladink. Tu se je zlasti naglašal pomen II. kongresa ZSM in naloge, ki se čakajo vprav mladino Novoga mesta v predkongresnem tekmovanju. 9. junija je bil sestanek kvartnih odborov in mestnega odbora ZSM ter je bil podan vsem kvartnim odborom tekmovalni načrt za prihodnji teden. Skupno je »mela mladina od 1. 6. do 9. 6. 3370 delovnih ur.

Mladina Novoga mesta je obdarila borce slavne Cankarjeve brigade, ki se je pred kratkim mudila v Novem mestu. Darovanih je bilo precej približkov. Mladinke so okrasile borce s cvetjem in jih obdarile z raznimi darili. Po mestu se je razvil velk sprevid borcev Cankarjeve brigade, ki se ji je priključila tudi navdušena mladina in skupno z borci prepevala partizanske pesmi ter burno vzklikala. Tako krepi mladino zavest, da se je vsaj skromno oddolžila za žrtve Cankarjeve brigade v njemi triletni krvavi borbi.

Tudi pionirji v Trebnjem so se izkazali kot pravi junaki. Pionir Tomšič Janez je še za časa okupacije našel dva mitraljeza in en težki bacač v gozlu. Bal se je, da bi vse to padlo okupatorju v roke, zato je orožje tako spretno v grmovju skrnil, da ga je še sam pozneje komaj našel. Poklical je še druge pionirje, da so mu pomagali nositi orožje in druge najdene predmete na Narodno Zaščito. Tako so tudi pionirji dokazali, kako je treba pri vsakem dejanju pravilno zagrabiti.

V Strigovi je bil 3. t. m. velik miting. Ki se ga je udeležilo veliko ljudi iz strigovskih in ljutomerskih krajev. Mladina je prihajala z godbami in narodnimi zastavami. Prisostvovala je tudi naša vojska s svojo godbo. Na tem mitingu, ki je bil izraz proslave narodnega osvobođenja, je bila zopet manifestirana ljubezen in tesna

povezanost našega naroda s svojo vojsko in svojo demokratično, ljudsko oblastjo.

Prvi miting v Pragerskem je priredila mladina 10. t. m. Iz vseh bližnjih krajev je prihitelo mnogo ljudstva, da duška navdušenju po štiriletnem trpljenju pod nacističnim okupatorjem. Tudi naši najmlajši pionirji so s svojim nastopom žell veliko odobravanja.

Novomeška mladina zahteva! Tudi dijaki na novomeški gimnaziji so morali v času okupacije marsikaj pretrpeti. Leta 1941. je novomeška mladina z javnimi demonstracijami po ulicah in v šoli povedala, da je pot mladine samo v vrstah borcev za osvoboditev. Ta krepka in odkrita beseda novomeških srednješolcev pa ni šla v račun tistem delu novomeških profesorjev, ki jim je bilo vse drugo bolj pri srcu, kot svobodna mladina. Ena izmed takih »vzgojiteljev« je bila prof. Gundetova, ki je tožila napredne dijake in s tem dosegla, da so morali iz šole, nekateri pa celo v internacijo. V imenu svobode in pravice so zdaj novomeški srednješolci zahtevali, da se prof. Gundetova za vedno izključi iz zbora slovenskih profesorjev.

V »Binarli akciji Zveze slovenske mladine so zbrali v Laškem za II. kongres ZSM, ki bo v Ljubljani, 36.000 RM in 63 tisoč kun.

Glasbena »gla« in ZSM v Domžalah sta priredili za vračajoče se izseljenca v nedeljo, dne 10. t. m., v meščanski šoli načrte uspeli koncert harmonikarjev. S svojim sporedom je nastopil tudi mladinski pevski zbor. Dvotrana je bila nabito polna in so nastopajoči želi viharne aplavz. Mladina se je izkazala s svojim plemenitim dejanjem, da je ves dohodek namenila izseljencom. Po rednem programu je nastopil godbeni zbor Srbov iz topničarske brigade ter se je razvil splošna zabava.

KINO MOSTE Tel. 29-18
Predvaja dnevno ob 20. uri, v nedeljo ob 14.30, 16.30, 18.30 in 20.30

EN DAN V SOVJETSKI ZVEZI

Odličen sovjetski film iz življenja delovnega ljudstva Sovjetske zveze

PROPAGANDNA KOMISIJA IOOF sprejme v službo vratarje.

Reflektanti naj se zglaste osebno v Knafljevici ulici 13 med 8. in 12. uro dopoldne.

MALI OGASI

Službe isče

POSLOVODJA bivši trgovski z dolgoletno prakso, vzdržan v vseh branah, dober organizator, želi primerne namestitve pri večjem podjetju. Dopise na upravo po št. 2432-1

TOVARNE POZORI! Mlarski mojster z lastnim orodjem sprejme službo tovarniškega mlarsarja. Takojšnje ponudbe pošlji upravi pod »Sporočila«. 2010-1 sobenec.

AKADEMICARKA z večletno pisarniško prakso in z znanjem tujih jezikov, sprejme primerno zaposlitev v Ljubljani. Ponudbe na upravo lista pod »Gorenjsko«. 2605-1

PISARNISKA MOC, večletna pisarniška delavica in strojevalnica, želi zaposlitev v strojniški ali inženjerski službi. Ponudbe pošlji upravi pod »Takojšen nastop«. 2604-1

STROJNIK, vešč tudi montiranja in vseh po pravil strojev, želi premeniti službo. Ponudbe upravlj pod »Strojnik«. 2627-1

DEKLE mlado, se želi izučiti za šiviljo, najraje v okolici Kranja. Ime središnja šola. Izobražbo, naslov v Pokrajinski tehniški kolportažni oddelku. 2610-1

KUHARICA samostojna, želi premeniti službo in manjši boljši družini. Ponudba na upravo pod »Zmožna«. 2672-1

DEKLE srednjih let, z večletnimi spretnostmi, ki ima veselje do kuhe in gostilne, išče primerno zaposlitev. Naslov v upravi. 2662-1

URADNICA dobra s znanjem strojevalstva in stenografije, išče primerno službo. Ponudbe upravlj pod »Dobra uradnica«. 2698-1

ZAGOVORNICA lesni mašinopisateljica, samostojna, zaposlena z 27-letno prakso, popolnoma vzdržan tudi v knjigovodstvu, sloven., ital., in nemški korespondenci, išče stalne zaposlitve. Prednost Gorenjske ali Štajerske. Po zvezi upravlj pod »Lesna Industrija«. 2509-1

OSKRBNIK sprejme na večjem poslovnem stroju. V vseh panogah gospodinjstva, sadjarstva, poljedelstva, vrtinarstva, žitovinarstva, pašništva, žitovinarstva, inženjerskih in drugih dejavnostih, v katerih sem kar najbolj vzdržan z dolgoletnimi izkušnjami. Ponudbe na upravo lista pod »Vestenc«. 2603-1

Službo dobi

VEČ DELAVCEV enega dostavljaka (kurirja) za stalno, in dobro knjigovodstveno moč, ki pozna tudi davčne predpise, po urabi ali po odločitvi nismo sprejeli. Prevoznost »Mercur«, Maribor, Ciril Metodova ulica 22. 2266-1a

POMOČNIKE mlarske sprejme mlarski strojnik Franc, Trata 13, Ljubljana. 2357-1a

GOSPODINJO samostojno, ki moli družini, sprejme primerno službo. Ponudbe upravlj pod »Takojšen nastop«. 2362-1a

POSTREZNIKO ki dvema osebam sprejme. Tržaška c. 27-1. desno. 2385-1a

SKLADIŠČNIKA s poznanjem gradbenega materiala, sprejme primerno službo. Ponudbe upravlj pod »Resilje«. 2390-1a

2 POMOČNIKA in vajenca za pohištveno obrt - sprejme Černe Avgust, pohištveno mlarsko - Vodnikova 83, Ljubljana. 2411-1a

ELUŽINKINJA dobi dobro službo pri mali družini, ki kot pomoč v gospodinjstvu. Naslov v upravi. 2455-1a

POSTREZNIKO za en dan v tednu sprejme. Plača 100 litr in hrana. Rožna dol. VII-15. 2468-1a

2 POMOČNIKA čevljarica za ortopedička dela in enega vajenca sprejme Starič Franc, čevljar ortoped, Ulica na grad št. 5. 2516-1a

OŠEBO, starejšo, vestno, zanesljivo, sprejme za vrtna dela. Prehrana, boljše plača in trajno zaposlitev. Trgovina, Ljubljana, Zaloška 21. 2526-1a

FANTA, 15-16 letnega, za gospodarska in trgovska dela, sprejme trgovina A. Sušnik, Ljubljana, Zaloška. 2527-1a

POMOČNIKO gospodinj. sprejme trgovska hiša za 4 člansko družino. - Trgovina Požun Edo, Trbovlje I. 2545-1a

MIZARJA za izdelovanje pohištva iz mehkega lesa in vajenca sprejme. Plača prvovrstna, Trgovina pohištva »Sava«, Miklošičeva c. 2554-1a

OŠEBO zanesljivo, starejšo sprejme za postrežbo k bolni gospe, Ilzanska cesta 36. 2664-1a

POMOČNIKE mlarske in vajenca, sprejme mlarski strojnik, Bimška c. 16. 2549-1a

ZENSKO starejšo, sprejme k otroku in deželjo. Naslov v upravi. 2590-1a

Vajenciško

VAJENKO pedagoško in pedagoško, ki ima veselje do poučevanja, želi primerno namestitve pri večjem podjetju. Dopise na upravo po št. 2432-1

MEHANIČARSKÉ obrtni bi se žel učit za 15-leten študent, zdrav in krepak, študij in usposabljanje v upravi pod »Ljubljana«. 2585-44

FANT 10-letni bi se rad izučil specialne stroke, po iz Ljubljane, zdrav, močan. Ponudbe upravlj pod »Priden učenec«. 2584-44

VAJENKA sprejme ključavnice, strojevalnica, Petra nastop 23. Pogoji: 4 razredi srednje šole, vseletje do fotografije in dober risar. 2597-44

VAJENKO krojaško in pomočnike sprejme salonske mode »Sonja«, Zofija Špampek, Sv. Petra nastop 17-I. 2654-44

VAJENKA za avtomobilsko obrt takoj sprejme. Naslov v upravi. 2663-44

VAJENEC ključavnice, obrtni bi se žel učit za 15-leten študent, zdrav in krepak, študij in usposabljanje v upravi pod »Pošten«. 2671-44

Prodan

ISTRSKI BRAKI Razprodajo se čistokrvni, deseterletni braki različne starosti, mlatički po 2 meseca in mladički od 4 do 6 let. Upravlj. parne Podgora, P. Vrhnika. 2085-6

LISAJ in pege vam odstrani Alpa kremc. Drobnarija Iv. Kanc, neboličnik. 2436-6

DEZNI PLAŠC damski, nov, balonski, prodam ali zamenjam. Florjanska ul. 13-III. desno. 2448-6

KRAVO, dobro mlekarico, 6 mesecev brejo, prodam ali zamenjam. Prodajnik za košnjo. Naslov v upravi. 2593-6

PREPROGO perzijsko - manganj, prodam. Na ogled trgovina »Družnost«, Kolodvorska 30. 2592-6

POSTELJO, zložljivo, tri mize, samokolnik, divan in stensko uro prodam. Celovška 42, I. 2633-6

TENIS-RAKET znamke »Dryade«, Davis, London, in elektronsko LC 6 ugodno prodam. Naslov v upravi. 2658-6

ZIMO, belo za dve žimnice, 30 kg, predvojno blago, prodam. Naslov v upravi. 2583-6

SERVIS, fini porcelan - prodam. Ciril Metodova (Natalienova) 23-II. desno. 2582-6

ZARNICE EOL II, EBF II, AZ II, Slovenija od 4. maja 1944 in sladkor kupim. V zameno dam radiomaterial, štoparico Junghaus in parketno krtačo. Verstovškova 26. 2579-6

ČEVLJE damske, poletne, nove, št. 35, prodam. Azman, - Domobranska 23. 2521-6

KOZO mlekarico, prodam. Zaloška 26. Meste. 2522-6

KOZO mlekarico, prodam. Dunajska c. 10. 2557-6

POSTELJO otroško - kompletno, prodam ali zamenjam za protivrednost. Prijateljstva 5 - Frule. 2559-6

KOZO sanske pasme z mladičem, ugodno prodam. Naslov v upravi. 2503-6

IZNAJDBO brezkonkurenčno prodam ali sprejmem udeležbo pri izdelovanju. Posebna znanja ni potrebno. Ponudbe upravlj pod »Novost«. 2375-6

KONJA prodam. Bidovec, Dolnaska steza 6. Šiška, nasproti lekarni Hočevar. 2631-6

MOŠKO KOLO športno, v zelo dobrem stanju, prodam. Bernkerjeva ul. 36, Zelena Jama. 2630-6

KUHALNIK plinski na tleh odprtine, prodam. Št. Vid št. 100, poleg kina. 2624-6

PRASIČKA za rejo prodam. Polzvedbe in ogled v Stefanovi ulici 24. Sp. Šiška. 2621-6

POSTELJO belo, posteljo no omarico in žimnice, prodam. Trnovski pristan 14. 2619-6

KREDENCO kuhinjsko, majhno, preprosto prodam poceni. Naslov v upravi. 2617-6

GRAMOFON in nekaj plošč prodam. Naslov v upravi. 2614-6

VOZIČEK športni, dobro ohranjen, predvojni - prodam. Naslov v upravi. 2728-6

PISZANCE lepe vrste - prodam. Dolnaska 48c. vrs. pritl. levo. 2607-6

POHIŠTVO, spalnico in imitaciji orehove korenine, šperano in kuhinjsko opremo prodam trgovina pohištva »Sava«, Miklošičeva cesta. 2553-6

KLAVIR kratak, dobro ohranjen, poceni prodam. Istotam prodam tudi kane z mrežo, belo pleškan. Ogled od 12. ur. Naslov v upravi. 2722-6

VOZIČEK globok

VOZIČEK globok, otroški, dobro ohranjen, prodam. Naslov v upravi. 2685-6

SENO novo, prodam ali zamenjam za goj. Jurčkova pot 55. 2655-6

KOLO žensko, športno, brezokov, znamka, prodam. Celovška c. 55-I. 2651-6

MIZO primerno za delavnico, prodam. Šiška ul. 1-II. desno. 2650-6

VOZIČEK globok prodam ali zamenjam za športnega. Vel. Dolnaska št. 15, pritličje. 2684-6

GALICO modro, pristno prodam ali zamenjam. - Čotič, Zakotnikova 4 - Meste. 2683-6

KNJIGE »Vojna in mir« in »Bratje Karamazovi« prodam. Ogled od 8 do 9. Gerbičeva 5-I. 2673-6

PISALNO MIZO in dolgo mizo ter 2 stolca - prodam. Za 10.000 litr. Pri merno za klube! Kotnikova 15, vrs. pritl. levo. 2675-6

LEKSIKON »Minerva«, sedmde knjige. Hram, Modre ptice 1. dr. Prodajnik. Bežigrad 3-I. 2732-6

MOŠKO KOLO dobro hranjeno, prodam. Naslov v upravi. 2613-6

VOLNO 1/4 kg. surovo, nepredeno, prodam. Zaloška c. 7-II. desno. 2697-6

PREPROGO in otomano, skoraj novo, prodam. - Ogled od 11. ure dalje. Naslov v upravi. 2702-6

KOZO dobro mlekarico, prodam. Vinko Setina - Zlatek 34, Ljubljana. 2709-6

KOZO z mladičem sli brez pasme. Pleterskova 16. 2709-6

KLAVIR, stariški, prodam za 10.000 litr. Kesner, Kozarje 82, Tržaška c. 2708-6

JEDILNIKO tudi delno in stensko uro, prodam. Naslov v upravi. 2707-6

BLAGO za moško obleko, predvojno, ugodno prodam. Naslov v upravi. 2705-6

KOLO italijanske znamke, kompletno, skoraj novo, prodam. Rožna dolina, vrata II št. 18. 2644-6

VOZIČEK globok, otroški, temnozod, dobro ohranjen, prodam. Sv. Jerneja cesta 47. 2637-6

ČEVLJE vse salonske, 2. vrste santelet, plutovnatih, vse kot novo - prodvojno blago št. 37 in foto aparat 9x12, opt. 1:4.5 prodam. Ogled v večletni prodajnici in ob delavnikih vsa nedelja po 18. uri. Mici Samuh, Zaloška c. 34-I. 2620-6

HARMONIKE 2. diatonični znamke »Höhner« dvovrstni s poltoni za upanje, popolnoma novi in klavirske znamke »Soprani Silvio«, 120 basov, register »Cruclanli« 80 basov, 4 registre, »Scandallini«, 48 basov, I register, »Caris«, 50 basov, I register, ugodno prodam. Karel Gnidica, gostilna, Beljaška ulica 34. 2586-6

HARMONIKO klavirsko, 80 basov, 2 registre, zamenjam za damsko uro, lo in moško obleko. Ev. prodam. Naslov v upravi Slov. Pot. 2590-8

VOZIČEK športni, zamenjam za damsko kozo. Ponudbe na upravo pod »Sp. vozicek«. 2588-8

KOZIČEK, 3 mesece staro, od matere, ki ima v naročju mladiča, zamenjam za 1000 kg sladkega sena. aslov v upravi. 2547-8

ČESNJE, črne hrustavce, zamenjam za sladkor. Naslov v upravi. 2548-8

SVILO za damsko perilo in rožasto svilo, svetlo za letne obleke zamenjam za živež ali prodam. Naslov v upravi. 2620-8

TELICO prvovrstno, ki bo v kratkem telila, zamenjam za dobro seno. Huje 66, Kranj. 2211-8

PRAVO KAVO kupim ali zamenjam za čisto žimnico. Naslov v upravi. 2652-8

PLAŠC in zračnico, široko za triček, zamenjam za bicikel guma. Smartinska 103. 2645-8

MILKO predvojno, terpenit »Hilija« zamenjam za dekliške letne čevlje z nizko peto št. 38. Naslov v upravi. 2678-8

VOZIČEK ročni, zamenjam za protivrednost. Pila Ana, Dravje, Kamnogoriška 34. 2670-8

LETNE ČEVLJE moške, rjave, št. 44, malo rabljene, zamenjam za ženske rjave ali črne štev. 38. Naslov v upravi. 2668-8

ČEVLJE damske, nove št. 37, 38 in 38 1/2 nudim v zameno za fine damske nogavice in doplačilo po dogovoru. Šibenška 12, Vič. 2696-8

ČEVLJE otroške, visoke nove št. 29, 36 in 41 za zamenjam za nove moške nogavice, robe z doplačilom po dogovoru. Šibenška 12, Vič. 2696-8

PULOVER, zelen, sem posodila deklici, ki se je dne 13. t. m. vozila v kamijonu iz Vipave v Ljubljano in družbi očeta in fanta, ki je na videz poznan. Vrtnje ga v Gledališko 10. 2600-37

AKTOVKO sem pozabil med vožnjo v vlaklu od Vrhnike do Ljubljane in sicer 28. V. t. 1. Aktovkica je usnjena in med njim med drugim tudi paket z blagom za damsko obleko. Poštenega najditeja naprosam da jo proti nagradi izroči. Dravnica Franc, poročnik, št. 28 za repatriacijo - Ljubljana. Gosposka 1. 2598-37

KUHARICA

DOŠAN Janes, kupi veliko slovensko kuhinjo. Stritarjeva ulica 2. 9-M

OPRAVO kuhinjsko in več orehovit stolov kupim. Ponudbe upravlj pod »Masivno«. 2649-7

BLAGO bel crepe de china, 4-5 m kupim. Ponudbe upravlj za »Delno živila«. 2729-7

SENO, deteljo in slamo kupim. Lavrenčič in Co., Vošnjakova 16. 2301-7

ČEVLJE št. 37, nove ali malo rabljene, črne, salonske in moške št. 41, kupim takoj. Ponudbe upravlj pod »Salonarije«. 2555-7

HARMONIKO klavirsko, na 80-120 basov, prvovrstno, kupim ali zamenjam za maščobno. Rus, Stančičeva ul. 17 za Bežigradom. 2562-7

LIKALNIK električni - kupim. Plačan nekaj tu di z živil. Drenelj, Vrhnika, Stara cesta 7. 2601-7

STEKLENICE različnih vrst kupujem. Dobro prečiščeno. Na Vašo željo prevzamemo na dom. B. Guštin Vodnikov trg 2. 2732-6

PREKLEJE za fižol, kupim. Hilsnica, Kolodvorska št. 11. 2653-7

KOLO damsko, rabljeno, kupim. Naslov v upravi. 2587-7

VOZIČEK globok, zelo dobro ohranjen, najraje v temni barvi, kupim. Naslov pustite v upravi pod »Temnejše«. 2713-7

STROJ vrtilni, namizni ročni kupim. Naslov v upravi. 2669-7

RADIO v brezhibnem stanju, kupim. Prodajnik brezhiben«. 2736-7

JEDILNIKO, modernejša sloga, novo ali dobro ohranjeno, kupim. Ponudbe upravlj pod »Moderna jedilnica«. 2693-7

KOLO, žensko, rabljeno, brez gum, kupim. Stele Minka, Hradečkova c. 76. 2690-7

KOZARCE patente Weck, kupim. Naslov v upravi. 2687-7

ŽIMNICO, poljeno z morsko travo ali z žimo, kupim ali dam protivrednost. Ponudbe upravlj pod »Žimnica«. 2704-7

SLIKE: Jame, Vesela, Jakopiča in drugih domačih mojstrov kupim. Ponudbe upravlj pod »Zbirbo slikarjev« pod »Slike«. 2632-7

HARMONIKO klavirsko, 80 basov, 2 registre, zamenjam za damsko uro, lo in moško obleko. Ev. prodam. Naslov v upravi Slov. Pot. 2590-8

VOZIČEK športni, zamenjam za damsko kozo. Ponudbe na upravo pod »Sp. vozicek«. 2588-8

KOZIČEK, 3 mesece staro, od matere, ki ima v naročju mladiča, zamenjam za 1000 kg sladkega sena. aslov v upravi. 2547-8

ČESNJE, črne hrustavce, zamenjam za sladkor. Naslov v upravi. 2548-8

SVILO za damsko perilo in rožasto svilo, svetlo za letne obleke zamenjam za živež ali prodam. Naslov v upravi. 2620-8

TELICO prvovrstno, ki bo v kratkem telila, zamenjam za dobro seno. Huje 66, Kranj. 2211-8

PRAVO KAVO kupim ali zamenjam za čisto žimnico. Naslov v upravi. 2652-8

PLAŠC in zračnico, široko za triček, zamenjam za bicikel guma. Smartinska 103. 2645-8

MILKO predvojno, terpenit »Hilija« zamenjam za dekliške letne čevlje z nizko peto št. 38. Naslov v upravi. 2678-8

VOZIČEK ročni, zamenjam za protivrednost. Pila Ana, Dravje, Kamnogoriška 34. 2670-8

LETNE ČEVLJE moške, rjave, št. 44, malo rabljene, zamenjam za ženske rjave ali črne štev. 38. Naslov v upravi. 2668-8

ČEVLJE damske, nove št. 37, 38 in 38 1/2 nudim v zameno za fine damske nogavice in doplačilo po dogovoru. Šibenška 12, Vič. 2696-8

ČEVLJE otroške, visoke nove št. 29, 36 in 41 za zamenjam za nove moške nogavice, robe z doplačilom po dogovoru. Šibenška 12, Vič. 2696-8

PULOVER, zelen, sem posodila deklici, ki se je dne 13. t. m. vozila v kamijonu iz Vipave v Ljubljano in družbi očeta in fanta, ki je na videz poznan. Vrtnje ga v Gledališko 10. 2600-37

AKTOVKO sem pozabil med vožnjo v vlaklu od Vrhnike do Ljubljane in sicer 28. V. t. 1. Aktovkica je usnjena in med njim med drugim tudi paket z blagom za damsko obleko. Poštenega najditeja naprosam da jo proti nagradi izroči. Dravnica Franc, poročnik, št. 28 za repatriacijo - Ljubljana. Gosposka 1. 2598-37

Stanovanja

STANOVANJE enosobno v središčni mesta - išče mlad zakonski par. Ponudbe upravlj pod št. »Zakonca« 2608-21a

STANOVANJE dvosobno, vobno za Bežigradom popolnoma ločeno, zamenjam za enosobno s kabinetom v Šiški, najraje v bližini Hrlje. Ponudbe upravlj pod »Pisarniško oddaja«. 2723-21a

STANOVANJE dvosobno, v Gliniški ulici, zamenjam za enosobno v bližini iste ulice. Ponudbe upravlj pod »Dve osebi«. 2638-21

STANOVANJE, trišobno, zamenjam za manjše. Naslov v upravi. 2634-21